

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

**ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ:
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ,
УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

До 220-річчя з дня заснування університету

*Збірник матеріалів
III Міжнародної науково-практичної конференції
(13-14 червня 2024 р.)*

Харків – 2024

<i>Ревенко І.В., Попова О.В.</i> Гуманістична спрямованість викладача як складова його емпатійно-рефлексивної культури.....	137
<i>Самко А.М.</i> Самоорганізація професійно-педагогічної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.....	141
<i>Чкалов А.П., Король Д.А.</i> Принципи професійної перепідготовки офіцерів розвідки.....	144
<i>Ялліна В.Л.</i> До проблеми стресостійкості у професійній діяльності викладачів ЗВО.....	147

СЕКЦІЯ 6. Освітні потреби різних категорій дорослого населення

<i>Твердохлебова Н.Є.</i> Освітні потреби сучасних фахівців з охорони праці.....	151
<i>Ломакін Г.І.</i> Соціально-психологічний супровід вразливих верств населення України: досвід харківської міської спілки ветеранів Афганістану.....	154
<i>Радчук Г.К., Рибка С.В.</i> Просвітницькі тренінги з сімейного виховання як актуальний напрямок освіти дорослих.....	159

СЕКЦІЯ 7. Освіта дорослих у воєнний час

<i>Абазіна Л.В.</i> Професійна підтримка освітян міста Харків у воєнний час.....	164
<i>Бойчук Ю.Д., Боярська-Хоменко А.В.</i> Громадянська освіта як ресурс для соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану.....	169
<i>Голенкова А.С.</i> Засоби подолання стресових станів вчителів фізичної культури.....	173
<i>Денисенко А.О.</i> Деякі особливості організації студентського дозвілля в умовах воєнного стану.....	177
<i>Кабусь Н.Д.</i> Формування лідерської позиції майбутніх фахівців соціальної галузі в напрямі соціально-психологічної реабілітації громадян, постраждалих внаслідок війни.....	181
<i>Костюшко І.А.</i> Інноваційні методи формування навичок командотворення дорослих.....	185
<i>Пікус Д.Л., Бондаренко А.П.</i> Методичні аспекти професійної перепідготовки офіцерів запасу.....	188
<i>Риндін Ю.І.</i> Роль неперервної освіти у формуванні військового лідерства.....	192
<i>Юрків Я.І.</i> Сутність та зміст соціально-психологічної готовності військовослужбовців до виконання службових обов'язків.....	195

професійну діяльність, раціонально розподіляти час і ресурси, обирати адекватні методи комунікації, прийоми переробки інформації, спілкування, самовиховання, самоконтролю, самоосвіти, саморегуляції.

Отже, здатність до самоорганізації є ключовим елементом успішної професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. Це передбачає сформованість організаційних, мотиваційних та рефлексивних навичок, а також уміння раціонально планувати та ефективно використовувати різноманітні методи та прийоми для організації власної діяльності в усіх сферах життя. Високий рівень самоорганізації науково-педагогічних працівників допомагає чітко сформулювати професійні цілі, розробляти та вдосконалювати свою професійну діяльність, продукувати ефективні рішення, створювати перспективи власного самовдосконалення та саморозвитку.

Список бібліографічних посилань

1. Дубінка М.М. Самоорганізація майбутніх викладачів закладів вищої освіти як прояв педагогічних здатностей: теоретичний аспект. Педагогічні науки. 2023. Вип. 101. С. 42-48.
2. Мирончук Н.М. Професійна діяльність викладача вищої школи: суспільні виклики та проблеми змісту підготовки. Професійна освіта: андрагогічний підхід: монографія. Житомир. 2018. С. 146-172.

УДК 355.40:355.237

Чкалов А.П.

e-mail: chkalovartur@ukr.net

Король Д.А.

e-mail: dm.korol@gmail.com

ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ РОЗВІДКИ

Анотація. Стаття розглядає принципи професійної перепідготовки офіцерів розвідки в контексті сучасних воєнних умов. Обґрунтовані принципи, такі як стратегічне мислення, технологічність, інформаційна безпека, психологічна стійкість та інші, визначають основу ефективної підготовки офіцерів до виконання завдань у мирний і воєнний час.

Ключові слова: *принципи підготовки; професійна перепідготовка; офіцери розвідки; формування готовності.*

Abstract. *The article examines the principles of professional retraining of intelligence officers in the context of modern military conditions. The substantiated principles, such as strategic thinking, technological capability, information security, psychological stability and others, determine the basis for effective training of officers to perform tasks in peacetime and wartime.*

Key words: *principles of training; professional retraining; intelligence officers; readiness formation.*

Актуальність дослідження принципів професійної перепідготовки офіцерів розвідки визначається високими вимогами до рівня їхньої підготовки у зв'язку з ускладненням сучасних воєнно-політичних та інформаційних умов. У світі, що постійно змінюється, офіцери розвідки повинні мати навички та знання, які дозволять їм ефективно виконувати свої обов'язки, адаптуючись до нових викликів і загроз.

Сучасні воєнні конфлікти характеризуються високою динамікою і непередбачуваністю, що вимагає від розвідувальних служб здатності до оперативного реагування та прийняття рішень в умовах невизначеності. Це обумовлює необхідність постійного оновлення знань і навичок офіцерів розвідки, зокрема у сфері кібербезпеки, інформаційної розвідки та роботи з новітніми технологіями.

Окрім того, глобалізація та інтеграція міжнародних процесів призводять до зростання значущості міжкультурної комунікації та міжвідомчої співпраці [1]. Офіцери розвідки повинні бути готові до ефективної взаємодії з міжнародними партнерами, що потребує високого рівня професійної компетентності та адаптивності.

Вивчення і впровадження принципів перепідготовки, таких як системність, технологічність, психологічна стійкість та практична зорієнтованість, дозволяє створити ефективну систему навчання, яка відповідає сучасним вимогам та забезпечує високий рівень готовності офіцерів розвідки до виконання службових завдань у мирний і воєнний час [3]. Аналіз цих принципів, їх адаптація та впровадження в освітні програми є актуальними і важливими завданнями для підвищення професійного рівня та ефективності роботи розвідувальних служб. Обґрунтуємо принципи професійної перепідготовки офіцерів розвідки:

- системності і комплексності – підготовка повинна охоплювати всі аспекти професійної діяльності: теоретичні знання, практичні навички, психологічну готовність та етичні стандарти;

- стратегічного мислення – здатність аналізувати великі обсяги інформації, прогнозувати розвиток подій і приймати довгострокові стратегічні рішення, що передбачає навчання методам аналізу розвідувальних даних, розробку стратегічних планів та оцінку ризиків;

- технологічності – офіцери розвідки повинні володіти сучасними технологіями та засобами збору, аналізу та передачі інформації, що передбачає роботу з розвідувальними системами, використання програмного забезпечення для аналізу даних і захисту інформації, а також розуміння кібербезпеки.

- неперервності – оновлення знань через наукові дослідження, участь у конференціях, семінарах та курсах підвищення кваліфікації;

- міждисциплінарності – вивчення суміжних галузей знань, зокрема міжнародні відносини, політика, економіка, право та психологія;

- психологічної стійкості та етичності – розвиток стресостійкості, емоційної стабільності та здатності приймати обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях, дотримання високих етичних стандартів.

- міжкультурності – реалізуються, у пршу чергу, через володіння іноземними мовами і є критично важливим для офіцерів розвідки, оскільки це дозволяє здійснювати моніторинг і аналіз інформації з іноземних джерел, а також ефективно комунікувати на міжнародному рівні;

- практичної зорієнтованості – реалізується через тренування та симуляції реальних ситуацій: включає польові навчання, участь у розвідувальних операціях, використання симуляторів і тренажерів для моделювання різних сценаріїв;

- партнерства – забезпечення обміну досвідом і знаннями з вітчизняними колегами та іноземними розвідувальними службами, міжнародними організаціями [2; 3].

Отже, дослідження принципів професійної перепідготовки офіцерів розвідки є критично важливим в умовах сучасних воєнно-політичних та інформаційних викликів. Високі вимоги до підготовки офіцерів зумовлені необхідністю адаптації до мінливих умов і новітніх загроз. Офіцери розвідки повинні володіти не лише фундаментальними теоретичними знаннями, але й практичними навичками, що включають

сучасні технології і стратегії кібербезпеки, а також здатністю до міжкультурної комунікації та міжвідомчої співпраці. Системність, технологічність, стратегічне мислення, психологічна стійкість, етичність і практична зорієнтованість є ключовими принципами, що формують основу ефективної перепідготовки офіцерів розвідки, забезпечуючи їхню готовність до виконання завдань як у мирний, так і у воєнний час. Впровадження цих принципів у освітні програми сприятиме підвищенню професійного рівня офіцерів, що, в свою чергу, забезпечить ефективність роботи розвідувальних служб у сучасних умовах.

Список використаних джерел

1. Боярська-Хоменко А.В. Принципи навчання дорослих в науково-педагогічній думці країн Центральної та Східної Європи. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». Одеса, 2019. Вип. 14. Т. 2. с. 147-150. <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-14-2-29>
2. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники : Д. В. Зайцев, А. П. Наконечний, С. О. Пахарєв, І. О. Луценко ; за ред. В. Б. Добровольського. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. 335 с.
3. Наказ МО України «Про організацію та проведення курсів професійної військової освіти та курсів підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти і закладах фахової передвищої військової освіти у 2023-2024 роках». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007322-23#Text>

УДК 378

Ялліна В. Л.
e-mail: yallinavika@hnpu.edu.ua

ДО ПРОБЛЕМИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО

***Анотація.** У статті розглядаються ефективні способи формування стійкості до стресів у викладачів. Професія викладача вважається однією з найбільш напружених видів соціальної активності і входить до групи професій з великою присутністю стресфакторів, що, у свою чергу, висуває підвищені вимоги до такої комплексної характеристики як стресостійкість.*